

Helsingborgs kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Wieselgrensskolan i Helsingborgs kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Helsingborgs kommun att senast den **11 november 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart.

Nedan anges de åtgärder som huvudmannen måste vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna samt den lagstiftning med tillhörande föreskrifter som huvudmannens åligganden följer av.

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Helsingborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas. (3 kap. 5 § skollagen; Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Se till att de elever som bedömts vara i behov av extra anpassningar i den ordinarie undervisningen ges de extra anpassningar skolpersonalen har bedömt att eleverna är i behov av (3 kap. 5 § skollagen; läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (2010:37), Lgr 11, 2.2 Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar).

Ytterligare brist

Skolinspektionen konstaterar att Helsingborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende studiehundledning på modersmål.

Åtgärder

- Se till att varje elev som bedöms vara i behov av studiehundledning på modersmålet ges sådan studiehundledning utifrån elevens behov (3 kap. 12 i § skollagen och 5 kap. 4 § skolförordningen 2011:185).

Bedömning

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Wieselgrensskolans arbete med extra anpassningar inte uppfyller författningarnas krav. Av Skolinspektionens utredning framgår att alla elever i behov av extra anpassningar inte får det stöd som de behöver.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver.

Skolinspektionens utredning

Lärare i samtliga stadier uppger att de inte alltid kan ge eleverna de extra anpassningar de behöver. Den övergripande orsaken som lärare i samtliga stadier uppger är att det i samma klass ofta finns så många elever med omfattande behov av stöd att lärarna, trots stöd av resurspersoner, inte hinner med att ge elever de extra anpassningar de behöver.

Lärarna säger att de planerar för extra anpassningar men att de inte alltid kan genomföra dem i praktiken i undervisningen. Lärare som undervisar i årskurs 4-6 säger att frånvaron av olika hjälpmedel som eleverna hade tillgång till i förskoleklass och årskurs 1-3 bidrar till att eleverna inte får extra anpassningar i den utsträckning de behöver. Exempel på sådana hjälpmedel som uppges är hörselskydd, skärmar och hörlurar, som kan underlätta för eleverna men som inte finns i alla klassrum. Lärarna säger att de i flera år har pratat om att elever behöver dessa hjälpmedel men att de fortfarande inte finns i alla klassrum.

Specialpedagogerna uppger att alla elever får de extra anpassningar som de bedöms behöva i förskoleklass och årskurs 1-3 och oftast, men inte alltid, fullt ut i årskurs 4-9. Specialpedagogerna säger att lärarna har viljan och försöker, men att omständigheter såsom pandemin gör att enskilda lärare inte alltid lyckas ge extra anpassningar till alla elever. Vidare säger specialpedagogerna att det pågående arbetet på skolan med genrepagogik och med att ge eleverna anpassningar på gruppnivå är metoder för att ge eleverna de anpassningar de behöver.

Rektorn uppger att alla lärare inte har möjlighet att ge de extra anpassningar som eleverna behöver. Rektorn säger även att lärarnas beskrivning – att de har förutsättningar att planera för extra anpassningar men inte möjlighet att genomföra dem i praktiken på grund av spridningen i kunskapsnivå och den stora mängden elever med extra anpassningar – stämmer ganska väl på högstadiet. Det är, enligt rektorn, emellertid inte alltid praktiskt möjligt att genomföra alla extra anpassningar i klasser med 25-30 elever, där flera elever har omfattande behov av stöd, men att vissa lärare ändå lyckas bättre än andra.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten vid Wieselgrensskolan inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Helsingborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Ytterligare brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Wieselgrensskolans arbete med studiehandledning på modersmålet inte uppfyller författningarnas krav. Av Skolinspektionens utredning framgår att alla elever i behov av studiehandledning på modersmålet inte får det stöd som de behöver.

Rättslig reglering

Enligt 5 kap. 4 § skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i

tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (Av förordning 2020:779 framgår att regleringen kring studiehandledning i interaktiv form tillämpas första gången på utbildning och annan verksamhet som påbörjas efter den 30 juni 2021). Av 3 kap. 12 i § skollagen framgår att en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i grundskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska få studiehandledning om det inte är uppenbart obehövligt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Studiehandledningen får ges på elevens starkaste skolspråk, om det är ett annat än modersmålet.

Skolinspektionens utredning

Av inkommen dokumentation framgår att det vårterminen 2021 går 123 nyanlända elever på skolan, av totalt 601 elever, varav 23 nyanlända elever har tagits innevarande läsår och 21 nyanlända elever har blivit intagna under sin högstadietid.

Lärare i samtliga stadier uppger att flera av deras nyanlända elever inte får studiehandledning i en omfattning som möter deras behov. Lärarna säger att eleverna får studiehandledning två-tre timmar per vecka. Lärare i samtliga stadier uppger att bristen på studiehandledning påverkar elevernas möjlighet att nå målen. Det gäller både dem som har svårt att nå målen och dem som når sina mål, men som inte når högre betyg. Bland annat säger lärare från samtliga stadier att om de nyanlända eleverna fått studiehandledning i den omfattning de behöver hade lärarna kunnat bedöma elevernas kunskaper bättre och på så sätt vetat om elever har kunskaper som motsvarar de mål som ska uppnås.

Vidare säger lärarna att eleverna hade behövt en studiehandledare eller förberedelseklass på heltid när eleverna är helt nyanlända eftersom dessa elever hamnar direkt i reguljär klass och då inte förstår språket. De elever som har arabiska och urdu som modersmål får enligt lärare mer studiehandledning eftersom det finns personal med de språken anställda på skolan. I vissa andra språk har elever däremot studiehandledning en eller två timmar i veckan. Lärare i årskurs 4-6 säger att det leder till att eleverna bara sitter och tittar och inte förstår någonting under resten av skoldagen då de inte har studiehandledning. Även lärarna i årskurs 7-9 säger att studiehandledningen inte räcker till för att de nyanlända eleverna ska kunna delta i undervisningen. Lärarna säger att de har nyanlända elever som tagits emot i högstadiet som får studiehandledning men inte i den omfattning de behöver. Enligt lärarna skriver de en ansökan om studiehandledning i början av läsåret, men de säger att de alltid får mindre än de önskat.

Rektorn uppger att det inte är säkert att studiehandledningen räcker till i alla klasser och alla ämnen. Skolans nyanlända elever skulle, enligt rektorn, behöva mer studiehandledning i främst de mindre vanligt förekommande modersmålen, samt i förskoleklass och årskurs 1-6 där eleverna inte går i förberedelseklass. Ifall det ska fungera med att elever går direkt ut i klass i förskoleklass och årskurs 1-6 behövs det, enligt rektorn, mycket studiehandledning. Rektorn säger att det kan fungera relativt bra för de eleverna som har studiehandledning i de vanligt förekommande

modersmålen, såsom arabiska, kurdiska och dari, men att det är svårare för elever med exempelvis albanska och vietnamesiska som modersmål. I de vanligast förekommande modersmålen har skolan egna studiehandledare medan de hyr in studiehandledning från kommunens modermålsenhet i resten av språken, enligt rektorn.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten vid Wieselgrensskolan inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Helsingborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

- I utbildningen tas hänsyn till elevers olika behov. (1 kap. 4 § och 3 kap. 2 § skollagen, 3 kap. 12 d och f §§ skollagen, 9 kap. 4 a § skolförordningen, Lgr 11, 2.2 Kunskaper)

Motivering

Det har vid tillsynen av Wieselgrensskolan inte framkommit annat än att utbildningen anpassas efter elevers olika behov. Lärare i samtliga stadier säger att nyanlända elevers kunskaper kartläggs och bedöms och att lärarna tar del av resultaten av dessa bedömningar. Vidare säger lärarna att de utgår från resultaten av bedömningarna och övrig kännedom om elevers behov vid planeringen av undervisningen. Däremot säger lärare i samtliga stadier att de inte har förutsättningar att fullt ut genomföra undervisningen på det sätt de planerat och som eleverna har behov av. Skolinspektionen bedömer dock att dessa svårigheter främst handlar om förutsättningarna att ge elever de extra anpassningar de har behov av, vilket bedöms under avsnittet *Extra anpassningar och särskilt stöd* i detta beslut.

På Skolinspektionens vägnar

2021-06-23

X Mats Lundqvist

Beslutsfattare
Signerat av: Mats Lundqvist

X Fredrik Holmqvist

Föredragande
Signerat av: Fredrik Holmqvist

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Wieselgrensskolan

Fakta om Wieselgrensskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Helsingborgs kommun under vårterminen 2021. Wieselgrensskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 14 och den 21 april 2021.

Wieselgrensskolan är en kommunal grundskola för förskoleklass och årskurserna 1-9. Vid tiden för Skolinspektionens tillsyn går det 601 elever på skolan, varav det går 124 elever i förskoleklass och årskurserna 1-3, 185 elever i årskurserna 4-6 och 240 elever i årskurserna 7-9.

Skolan leds av en rektor och i skolledningen ingår även två biträdande rektorer varav den ena är operativt ansvarig för förskoleklass och årskurserna 1-6 och den andre för fritidsverksamheten.

Måluppfyllelse

Enligt Skolverkets statistik från år 2019 är det 45,5 procent av eleverna i årskurs 6 som når upp till kunskapskraven i alla ämnen.

Motsvarande siffra för årskurs 9 uppgår till 52,5 procent och 62,2 procent av eleverna är behöriga till gymnasieskolan. Det genomsnittliga meritvärdet är 186 poäng medan det modellberäknade meritvärdet enligt SALSA är 200 poäng.

Enligt skolans egna sammanställningar av betyg i respektive ämne vårterminen 2020, är svenska som andraspråk det ämne där flest elever inte uppnår kunskapskraven i årskurs 6. Vid tillfället är det 42,9 procent av flickorna respektive 50 procent av pojkarna som når kunskapskraven i ämnet. Endast i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, moderna språk, slöjd och svenska är det 100 procent av både flickorna och pojkarna som uppnådde alla kunskapskraven.

I årskurs 9 är det vid vårterminens slut 2020 endast i svenska och moderna språk där samtliga elever uppnått kunskapskraven. Lägst är måluppfyllelsen i svenska som andraspråk där 58,8 procent av flickorna respektive 64 procent av pojkarna har nått de nationella målen i ämnet.

Enligt Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 5 som genomfördes vårterminen 2020 är indexvärdet, på en tiogradig skala, för studiero 5,4 och trygghet 8,0.

Motsvarande indexvärde för elever i årskurs 9 är för studiero 6,0 och trygghet 8,3.

Enligt Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal vid samma tid är indexvärdet för utveckling av utbildningen 3,1, pedagogiskt ledarskap 3,8, rutiner 4,5 och särskilt stöd 5,7.

Enligt inkommen information från rektorn/huvudmannen är det 69 procent av skolans lärare som har lärarlegitimation, men 47 procent av lärarna på skolan undervisar i något ämne som de inte har behörighet i.